

Personers Arbejde, der ikke arbejde umiddelbart for en Mester (selbstændig næringsdrivende). Men en Undersøgelse, med Udflugt til Udbytte af Betydning for Husindustriens Bedkommende, kan, selv om man bør gøre et Forsøg paa at erfare noget derom ved Industritællingen, utvivlsomt kun foretages ad Enquistens Vej, d. v. s. ved Individualundersøgelser i de Erhverv, hvor Husindustri spiller nogen Rolle, den Vej, man ogsaa har fulgt i Udlandet, naar man har ønsket for Ålvor at komme til Bunds i de herhen hørende Forhold.

Paa det Skema, hvortil Statens statistiske Bureau har gjort et foreløbigt Udkast, henvider man sig til enhver Mand eller Kvinde i By eller paa Land, der driver selvstændigt Haandværk eller Industri, eller leder en Beklædningsforretning (Konfektionsforretning). Her er saaledes udeladt Landbrugserhverv, Handelserhverv (undtagen Konfektionsforretning), Fiskeri, Søfart, Skovbrug og alle liberale Virksomheder; medtaget er derimod egentligt Haandværk og egentlig Industri, derunder ogsaa den Industri, der vel er knyttet til Landbruget, men uden Landbrugets Karakter, saasom Møller, Mejerier og Slagterier. Selvfølgelig er ogsaa medtaget Landhaandværk, selv om dette drives i Forbindelse med et lille Landbrug, hvorom der igen paa selve Skemaet vil blive givet Lejlighed til at bringe Oplysning.

Medens Haandværk og Landbrug jævnlig kunne drives sammen, men dog i Virkeligheden som to selvstændige Erhverv, er Haandværk og Handel ofte uoploselig knyttede til hinanden. Udkastet til Skemaet har derfor ogsaa søgt at udfille det Personale, der har med Butiksforretningen at gøre, fra de egentlig industrielle Medhjælpere, for hvilke udførligere Oplysninger kræves. Fremfor alt gælder dette Konfektionserhvervene. Fra den store Konfektionsforretning med et væsentligt Fabrikspræg og en gros Salg til Ind- og Udlandet ned til den lille Modeforretning, der har en enkelt Særskilt til Bytning af Hatte, gaa Overgangene umærkelig og uden Mulighed for bestemt Afgrænsning. Vil man derfor undgaa et forbigaa en væsentlig Del af den industrielle Medhjælp, maa samtlige disse Forretninger medtages: Forretninger for Tilvirkning og Salg af Overbeklædningsforretninger, almindelige Manufakturforretninger, Modeforretninger, Børnehabitforretninger o. s. fr. Det vil ved samtlige disse, som ved Haandværkerhvervene, være nødvendigt, at Tallet paa Butikspersonale m. v. opgives, medens Hovedvægten naturligtvis lægges paa Oplysningerne om

de industrielle Medhjælpere. Ved Smaaforretninger vil ofte den enkelte Medhjælper kunne være baade i Butikken og paa Værkstedet, men naar blot Oplysning herom gives, vil man under Bearbejdelsen kunne tage Hensyn dertil ved Grupperingen. — Paa Skemaet maa endvidere forlanges, at ogsaa Aktieselskaber, der drive industriel Virksomhed, skulle udfylde Skemaet. Dette synes selvfølgelig, men maa dog udtrykkelig ansøres; thi da Skemaerne henvider sig til Personer, vilde man kunne være i Tvivl om, til hvem Henvendelse skulde ske paa et Aktieselskabs Vegne. Derfor maa Instruksen for Omleveringen fastsætte, at Skemaet afleveres ikke blot til alle Haandværkere og industridrivende, men ogsaa paa vedkommende Bedrifts Plads. For et Aktieselskabs Vedkommende vil jo Skemaet da være at udfylde af Forretningsføreren (administrerende Direktør), for private Forretningers Vedkommende vil der med Hensyn til en og samme Forretning vel jævnlig blive udleveret flere Skemaer, et paa Fabrikstedet og et i Fabrikantens Hjem — navnlig i større Kommuner, hvor Lokalkundskaben er forholdsvis ringe —; men Dobbelttællinger vil der ikke blive Tale om, dels fordi de paagældende selv ville passe kun at udfylde Skemaet een Gang, dels fordi slikt med Omhu vil blive kontrolleret, naar Skemaerne bearbejdes i Bureauet. Et lignende Forhold vil jo fremkomme, hvor en Forretning har flere Indehavere; Forretningens Ledere maa da aftale, hvem der skal udfylde Skemaet. Faren for Dobbelttælling er som sagt kun tilfyneladende, medens omvendt den her nævnte Fremgangsmaade er høist nødvendig, naar man vil undgaa Forbigaaelser, hvad der ellers let kunde fremkomme, netop hvor ingen almindelig Tælling foreligger uden for selve Industritællingen.

De enkelte Rubrikker i Udkastet spørge hovedsagtelig om Navn, Næringsbrug, Firmavn, Forretningens Adresse, dens Stiftelsesaar, Personallets Antal og Art, fordelt efter de enkelte Virksomhed og efter Arbejdernes Køn, Alder, Beskæftigelse i og udenfor Bedriftens Lokaler, dernæst om Art og Omfang af den mekaniske Bevægkraft, endelig om den til hver Gruppe af Arbejdere udbetalte Arbejdsløn i den sidste Åge før Skemaets Udførelse.

Med Hensyn til disse Rubrikker kunde der maasse rejses nogen Betænkelighed overfor Spørgsmaalet om Arbejdslønnen. Imidlertid kræves ikke her nogen Oplysning, Arbejdsgiveren kan have nogen fornuftig Grund til at ville skjule. Den statistiske Viden, der naas gennem Oplysningerne, er imidlertid be-